Järvamaal, mis asjaolu saigi ta tagandamise põhjuseks.

A-i teenistusleht (E. Aleksandrikooli arhiiv E. Kultuuriloolises Arhiivis); „Virmaline“ 1880, nr. 20; Post. album (1909); Post. 1918, nr. 84 ja 1936, nr. 305; „Maaliit“ 1918, nr. 48; E. Nukk, „Endla“ 1878—1928 (1928), lk. 9 jj., jm. saadud andmed. *E. B.*

ANTIK, Richard Johannes, raamatukogundustegelane ja bibliograaf, sünd. 29. III 1901 vkj. Tartumaal Äksi khk. Orge kooli õpetaja pojana, õppis Tartus H. Treffner'i gümnaasiumis, kommertskoolis ja 1922—27 Tartu ülikooli majandusteaduse-osakonnas; ta toimis ERM-i Arhiivraamatukogu ametnikuna a-st 1923 ja on selle juhataja a-st 1927. Tutvunud Prahas, Leipzigis, Stokholmis ja Helsingis raamatukogude uuema korraldustehnikaga, korraldas A. ERM-i Arhiivraamatukogu ümber tõeliseks rahvusraamatukoguks; ta muretses täieliku inventuurnimestiku kogule ja varustas selle ajakohaste kataloogidega. A. on olnud silmapaistvalt tegev ka eesti rahvusliku bibliograafia soetamisel; ta sulest on ilmunud tööd: „Eesti raamatute üldnimestik 1918—1923“ (Tartu, 1931), „Eesti ajakirjandus 1766—1930“ (*ibid.*, 1932), „Oskussõnastik raamatukogunduse ja bibliograafia alalt“ (*ibid.*, 1931), „Eesti rahvuslik arhiivraamatukogu“ (*ibid.*, 1931), „Eesti raamat 1535—1935. Das estnische Buch 1535—1935“ (*ibid.*, 1936; kõrvuti eesti- ja saksakeelse tekstiga), valik bibliograafilist kirjandust „Estland in fremden Sprachen“ (*ibid.*, 1936), „Kataloogid ja kataloogimine“ (*ibid.*, 1938) ja peale selle rida kirjutisi erialalt koguteoseis, ajakirjades ning -lehtedes. A. on E. Raamatukoguhoidjate Ühingu juhtivaid tegelasi.

Isikl. kogutud andmed. *F. P.*

***ANTS (Hansken; Koguva Ants),** talurahva vanem ja vabatalupoeg Muhu saarel XVI s. algupoolel, lähemad eluloolised andmed puuduvad. A-l 1532 sai A. ordumeister W. v. Plettenberg'ilt (vt.) vabaduskirja, millega viimane läänistas A-le pärandatava vabataluna juba varemini A-u valduses oleva, Väikese väina kaldal asuva $2^1/_2$ adramaa suuruse talundi. Vabastatud tavalisist talul lasuvaist orjusist, pidid A. ja ta järglased maksma talust edaspidi Maasilinna ordufoogtile aastas 6 marka raha, korraldama temale aastas ühe (peo-)söömingu ja saatma nõude korral välja ratsakäskjala. A. suri enne ordu võimu varisemist. Ka järgnevad, s. o. Taani, Rootsi ja Vene võimud respekteerisid a-l 1532 antud vabaduskirja A-u järglaste suhtes. A-l 1565 vabastas Taani kohalik asehaldur A-u poja, vabatalu tookordse peremehe Asmuse söömingu korraldamise kohustusist. Kuigi see mööndus oli antud ajutiseks, Asmuse ja ta poja eluajaks, ei taastatud seda kohustust hiljemini enam. Ratsakäskjala andmise kohustusest arenes Rootsi ajal korrapärane kohustus vedada posti üks kord nädalas Muhu ja Pärnu vahel; see kohustus säilis ka Vene ajal ja kaotati alles XIX s. lõpul. A-u järglaste vahel jagunes aegade kestel ürgtalu, mille suhtes rakendatakse allikaliselt nime Kogge (= Koguva) esmakordselt 1570. a., mitmeks taluks. Need kõik kuulusid Koguva külla, kus A-u järglased elavad veel nüüdisajalgi. Perekonnanimede panemisel said nad nimeks Schmul (rahvapäraselt Muul). Allikaines ei tõesta seda rahvapärimust, mis rakendab selle nime juba perekonna esivanema A-u kohta. W. v. Plettenberg'i vabaduskiri kui ka kõik järgnevad kirjad hoiduvad algupärandeis Koguvas A-u järglaste taludes.

1532. a. vabaduskiri trükitud: Mitt. III (1845), lk. 114—116; „Eesti“ VI (1933—34; „Saaremaa ajalugu“); „Hääl“ 1909, nr. 44—45. *E. B.*

***ANVELT, Jaan,** enamlik poliitikategelane. 1924. a. 1. detsembri riigipöördekatse täieliku äpardumise järel põgenes A. Tallinnast Nõukogude-Venesse, kus ta on teotsenud mitmesuguseis riigiameteis ning eesti kommunistlikes organisatsioones. Ta toimis a-st 1925 Punaväe Õhujõudude Akadeemia komissarina ja alates 1929. a-st Nõukogude-Vene tsiviil-õhulaevastiku peavalitsuse poliitilise ülemana ja selle nõukogu liikmena. Alates 1928. a-st on A. ühtlasi olnud Kommunistliku Internatsionaali Täidesaatva Komitee Rahvusvahelise Kontrollkomisjoni (kõrgema kohtu) liikmeks, abiesimeheks ja esimeheks. Seoses võitlusega kahjurite ja trotskistide vastu olevat ta 1937. a. sattunud ebasoosingusse ja täitvat kominternis väiksemaid ülesandeid; mõnede teadete järgi olevat ta 1937. a. sügisel isegi olnud vangistatud. Pikema aja